

08.12.2021

Ärende/6

§ 388

Utredning om åtgärderna med anledning av utvärderingsberättelsen för år 2020

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Beslut

Stadsfullmäktige antecknade bilagan till detta ärende med en utredning om åtgärderna med anledning av utvärderingsberättelsen för år 2020.

Behandling

Ledamoten Mari Rantanen understödd av ledamoten Teija Makkonen föreslog följande hemställningskläm:

Vid godkännandet av utredningen om åtgärderna med anledning av utvärderingsberättelsen för år 2020 förutsätter stadsfullmäktige att man reder ut möjligheterna att i den långfristiga uppföljningen av anslagen för positiv särbehandling följa upp anslagets reella resultat med tanke på skolavbrott, avlagda examen på andra stadiet och avlagda högskoleexamen och så att kön och eventuell invandrarbakgrund kan specificeras i uppföljningen.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

6 omröstningen

Ledamoten Mari Rantanens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Mari Rantanens hemställningskläm

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 14

Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Jussi Halla-aho, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Pia Kopra, Laura Korpinen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Tom Packalén, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Wille Rydman

Nej-röster: 34

Hilkka Ahde, Outi Alanko-Kahiluoto, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Jukka Järvinen, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai Kivelä,

08.12.2021

Ärende/6

Sini Korpinen, Minja Koskela, Minna Lindgren, Ajak Majok, Sami Muttilainen, Tuomas Nevanlinna, Johanna Nuorteva, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Tuomas Tuomi-Nikula, Thomas Wallgren, Sanna Vesikansa

Blanka: 37

Mahad Ahmed, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Nora Grotenfelt, Oona Hagman, Juha Hakola, Atte Harjanne, Harry Harkimo, Anniina Iskanius, Ville Jalovaara, Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Otto Meri, Nina Katariina Miettinen, Björn Månsson, Mia Nygård-Peltola, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Terhi Peltokorpi, Sanna-Leena Perunka, Marcus Rantala, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Sari Sarkomaa, Pekka Sauri, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Nina Suomalainen, Elina Valtonen, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Maarit Vierunen

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Mari Rantanens förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Mauno Rönkkö, specialplanerare, telefon: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Bilagor

1 Selvitys vuoden 2020 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsstyrelsen samt de berörda nämnderna och direktionerna gav i maj utlåtanden till revisionsnämnden om uppmaningar och åtgärder som rekommenderas i utvärderingsberättelsen för år 2020. I dessa utlåtanden presenterades vilka åtgärder sektorerna och affärsverken hade för avsikt att vidta med anledning av utvärderingsberättelsen.

08.12.2021

Ärende/6

I enlighet med revisionsnämndens förslag beslutade stadsfullmäktige 23.6.2021 anteckna revisionsnämndens utvärderingsberättelse för 2020 och de utlåtanden som stadsstyrelsen och de berörda nämnderna och direktionerna har gett om denna. Samtidigt uppmanades stadsstyrelsen att före utgången av december 2021 förelägga fullmäktige en utredning om vilka åtgärder de personer som ansvarar för verksamheten och de redovisningsskyldiga har vidtagit med anledning av utvärderingsberättelsen.

De åtgärder som sektorerna och affärsverken vidtagit med anledning av rekommendationerna och uppmaningarna i utvärderingsberättelsen anges i den bifogade utredningen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Mauno Rönkkö, specialplanerare, telefon: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Bilagor

1 Selvitys vuoden 2020 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä

Bilagematerial

1 Arviointikertomus 2020

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

För kännedom

Fostrans- och utbildningssektorn
Social- och hälsovårdssektorn
Stadsmiljösektorn
Kultur- och fritidssektorn
Räddningsverket
Affärsverken
Stadskansliet
Revisionskontoret

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.11.2021 § 895

HEL 2020-006250 T 00 03 00

08.12.2021

Ärende/6

Påttös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi esityslistan liitteenä olevan selvityksen vuoden 2020 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä.

22.11.2021 Pöydälle

24.05.2021 Ehdotuksen mukaan

17.05.2021 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Stadsfullmäktige 23.06.2021 § 210

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade

- 1 anteckna revisionsnämndens utvärderingsberättelse för år 2020 och de utlåtanden som stadsstyrelsen och nämnderna och direktionerna i fråga gett om denna
- 2 uppmana stadsstyrelsen att före utgången av december 2021 förelägga fullmäktige en utredning om vilka åtgärder de personer som ansvarar för verksamheten och de redovisningsskyldiga har vidtagit med anledning av utvärderingsberättelsen
- 3 anteckna revisionsberättelsen 2020
- 4 godkänna bokslutet på basis av uppgifterna i revisionsberättelsen
- 5 bevilja de redovisningsskyldiga som handhaft stadens förvaltning och ekonomi ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020 på basis av det som i revisionsberättelsen anges om bokslutets godtagbarhet.

Behandling

08.12.2021

Ärende/6

23.06.2021 Enligt förslaget

På förslag av ordföranden godkände stadsfullmäktige som förfarande att diskussionen om ärendena 3 och 4 på föredragningslistan förs samtidigt. Eventuella förslag beträffande de båda ärendena skulle framställas under diskussionen.

Föredragande

Revisionsnämnden

Upplysningar

Minna Tiili, utvärderingschef, telefon: +358931036545
minna.tiili(a)hel.fi

Arto Ahlqvist, revisionschef, telefon: +358931036580

Tarkastuslautakunta 01.06.2021 § 52

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että tämä päättäisi:

- merkitä tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2020 ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianomaisten lauta- ja johtokuntien lausunnot,
- kehottaa kaupunginhallitusta antamaan joulukuun 2021 loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta,
- merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomuksen 2020,
- hyväksyä tilintarkastuskertomuksessa esitetyn perusteella tilinpäätöksen ja
- myöntää tilintarkastuskertomuksessa tilinpäätöksen hyväksyttävyydestä esitetyn perusteella vastuuvapauden tilikaudelta 2020 kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille.

13.04.2021 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

06.04.2021 Ehdotuksen mukaan

12.05.2020 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

tarkastusjohtaja

08.12.2021

Ärende/6

Timo Terävä

Lisätiedot

Minna Tiili, arviointipäällikkö, puhelin: +358931036545
minna.tiili(a)hel.fi

Arto Ahlqvist, tarkastuspäällikkö, puhelin: +358931036580
arto.ahlqvist(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 25.05.2021 § 280

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen sitovien toiminnan tavoitteiden arvioinnista (sivut 15–17) seuraavaa:

kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- selkeyttää talousarviossa asiakaspalautteen vastaamisen tavoiteajan mittaria, jotta sen toteutumisen tulkinta on yksiselitteinen.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että asiakaspalautteeseen vastaamisen tavoiteajan mittarin ilmaisusta oli talousarviokirjauksessa jäänyt pois ”keskimäärin” –sana. Tavoite vastata palautteeseen keskimäärin viidessä arkipäivässä mukailee koko kaupungin tasolla palautteiden vastaamiselle annettua tavoitetta. Kaupunkiympäristön toimiala vastaanottaa palautejärjestelmän kautta lähetetyistä palautteista noin 60 prosenttia, yli 40 000 kappaletta. Päivittäinen palautemäärä vaihtelee sesonkiluonteisesti noin välillä 100 - 700. Suuren määrän ja vaihteluvälän näkökulmastakin vastaamisajan seuranta keskiarvoisena on mielekästä.

Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishanke

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishanke (sivut 25–27) seuraavaa:

kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- varmistaa, että kaupunginvaltuuston päätettäväksi tuotavien hankkeiden toteutussuunnitelmat ovat riittävän pitkälle vietyjä ja korkealaatuisia, ja että niistä laaditaan mahdollisimman luotettava kustan-

nusarvio. Lisäksi on varmistettava urakoitsijan sitoutuminen hankkeen kustannustehokkaaseen toteuttamiseen.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että jatkossa pyritään varmistamaan, että kaupunginvaltuuston päätettäväksi tuotavien hankkeiden valmisteluvaiheessa tutkimukset, purut ja mallikorjaukset on toteutettu kohteen ominaispiirteet huomioon ottaen mahdollisimman kattavasti hankkeen kustannusriskien hallitsemiseksi. Kehitetään korjaushankkeiden kustannusriskien hallintaa esimerkiksi suorittamalla toteutusvaiheessa ensin osaurakkana purku-urakka sekä päivittämällä toteutus suunnitelmat purkujen yhteydessä tehtyjen havaintojen ja tutkimustulosten perusteella. Menettely soveltuu hankkeisiin, joissa toteutusaikataulu voi joustaa. Lisäksi kehitetään toteutustapoja esimerkiksi mahdollistamalla päätoteuttajan varhainen osallistaminen, jotta myös päätoteuttajan osaamista voidaan hyödyntää ennen lopullisten suunnitteluratkaisujen päättämistä sekä kehitetään sopimusmalleja urakoitsijan sitouttamiseksi hankkeen kustannustehokkaaseen toteuttamiseen esimerkiksi hyödyntämällä kannustimia ja sanktioita sopivassa suhteessa.

Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen asuinalueiden eriytymisen ehkäisystä (s. 29–32) seuraavaa:

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- kokeilla merkittävimpiin ARA-vuokrakeskittyymiin kuuluvien yksittäisten talojen muuttamista asumisoikeustaloiksi ja valtion korkotuen päätyttyä harkita yksittäisten talojen peruskorjaamista omistustaloiksi, jotta asuntojen hallintamuotojakauma vastaisi asumisen ja maankäytön toteutusohjelman tavoitteita kaikilla alueilla.
- hyödyntää raidehankkeiden myötä parantuvaa alueiden saavutettavuutta täydennysrakentamalla ja palveluita kehittämällä
- määritellä selkeät vastuut ja menettelytavat lähijunaliikenteen asemanseutujen ja ostoskeskusten yhteiselle hallinnoinnille varsinkin tilanteissa, joissa eri tahojen omistus hankaloittaa kehittämistä

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että tarkastuslautakunnan huomioihin liittyen on kaupunkiympäristön toimialalla otettu käyttöön lukuisia segregaatien ehkäisemiseen tähtääviä keinoja. Niihin on sitouduttu pitkäkestoisesti.

Kaupunki ehkäisee segregaatia luovuttamalla tontteja AM-ohjelman tavoitteiden mukaisesti ja maapoliittisten toimenpiteiden avulla mm. täydennysrakentamista edistämällä. Täydennysrakentaminen suuntaa heikomman arvostuksen alueille investointeja, millä on todettu Helsingissä olevan alueiden statusta ja arvoa nostavaa vaikutusta.

Ostoskeskusten kehittäminen on keskitetty maaomaisuuden kehittämisen ja tontit -palvelun kiinteistökehitys-tiimille. Tämän myötä on odotettavissa, että ostoskeskusten uudistamiseen saadaan riittävästi asiantuntemusta ja lisää kehittämisresursseja, jotta monimutkaisten hallintasuhteiden lukkiuttamisessa kehittämishankkeissa ostoskeskusten uudistamiseen tähtääviä prosesseja voidaan tukea ja edistää nykyistä tehokkaammin.

ARA-vuokrakeskittymien osalta erityisesti kaupunki uudistuksen keinoin tavoitellaan monipuolisempaa hallintamuotojakautumaa ja omistusasuntojen lisäämistä täydennysrakentamisella. Yleiskaavan toteuttamisohjelmassa on tunnistettu täydennysrakentamisen painopistealueita, joista on päätetty priorisoida Kannelmäki-Malminkartanoa, Malmia ja Mellunkylää. Tulevina vuosina niitä tullaan uudistamaan kokonaisvaltaisesti Myllypuron tapaan.

Mahdollisuus positiiviseen segregatioon eli alueen asukasrakenteen monipuolistamiseen täydennysrakentamisen keinoin alueilla, joilla ARA-vuokra-asuntokantaa ei ole tai on vain vähän, on toimiva ratkaisu. Hyvä esimerkki on Kulosaaren viime vuonna valmistunut Hekan asuntokohde, joka sopii sinne erinomaisesti ja on vasta kaupunginosan toinen kaupungin vuokra-asuntokohde alueella. Asunnonhakijoita oli yli 5 000.

Helsinki ei ole luopunut kohtuuhintaisesta ARA-vuokrakannastaan, vaan päinvastoin kasvattanut kantaa merkittävästi. Jos päädytään kokeilemaan yksittäisten ARA-talojen muuttamista asumisoikeustaloiksi tai peruskorjaamista omistustaloiksi, tämän voisi tehdä ”vaihtokauppana” niin, että vastaavasti osoitettaisiin paikka kaupungin ARA-vuokratalolle sellaiselta alueelta, jolla ARA-kantaa on vähän tai ei ollenkaan. Mikäli sopivia kohteita ilmenee, voidaan keskittymien osalta tehdä kokeilua, mutta yksittäisiä ARA-taloja muutetaan omistusmuodoiltaan harvoin sellaisenaan. Maankäytön kehittäminen tapahtuu yleensä kaavamuutoksen kautta maankäyttöä tehostamalla. Alueelliseen kehittämiseen panostaminen on myös asuntopalveluiden näkökulmasta keskeinen keino vaikuttaa alueelle kohdistuvan ARA-vuokra-asuntojen kysynnän rakenteeseen ja alueelliseen eriytymiseen.

Raidehankkeiden, asemanseutujen täydennysrakentamisen ja palvelujen kehittämisen osalta kaupunki ympäristön toimiala on yhdessä kaupunginkanslian kanssa perustanut 2019 asemanseutujen seurantaryhmän, jonka tarkoituksena on koota pääradan asemien omistusolosuhteet ja vastuut kartalle sekä laatia yhteinen toimenpidesuunnitelma asemien viihtyisyyden parantamiseksi. Täydennysrakentamista edistetään useilla asemanseuduilla suunnitteluperiaatteita laatimalla ja että asemakaavamuutosten kautta. Viimeistään asemakaavoitusvaiheessa

08.12.2021

Ärende/6

laaditaan tarvittaessa mm. kaupallisia selvityksiä palvelutarjonnan kehittämiseksi; esim. Malmilla on laadittu periaatteita Malmin keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi, ja Kontulassa on järjestetty ostoskeskuksen alueesta arkkitehtikilpailu.

Nopeampien toimenpiteiden edistämiseksi pääradan asemanseutujen ns. facelift-työssä (Käpylä, Oulunkylä, Pukinmäki, Malmi, Tapanila ja Puistola) yhdessä Väyläviraston kanssa tavoitteina on parantaa asemien yleisilmeen siisteyttä, viihtyisyyttä ja turvallisuuden tunnetta erilaisin maisemallisilla ja alueen yleisilmettä kohentavilla toimenpiteillä. Pääpaino on pienissä, mutta vaikutuksiltaan merkittävässä parannuksissa, kuten pintaremonteissa (maalaukset, valaistus, pesu, pyörätelineet, kalusteet ja varusteet sekä istutukset). Keskeisenä asiana ovat myös päivittäiseen kunnossapitoon liittyvät asiat, kuten pusikoituneiden ratapenkkojen ja laiturialueiden siistiminen. Asemien nopeita kohentamistoimenpiteitä voisi ajoittua vuosille 2021- 2023. Osat nopeista toimenpiteistä (esim. pesu, valaistus, laitureiden siistiminen tai runkolukittavien pyörätelineiden asennus) voidaan tehdä varsin pian. Asemanseutujen kehittäminen ja siihen liittyvät nopeat toimenpiteet vaativat asemanseuduille kohdennettua investointien ja kunnossapidon rahoitusta. Väylä on ilmoittanut, että asemien laajempi peruskorjaaminen olisi tarkoitus toteuttaa arviolta kymmenen vuoden kuluessa.

Lähijunaliikenteen asemanseutujen hallinnoinnin kehittämiseksi on kaupunkiympäristölautakunta esittänyt näkemyksensä (kylk 1.12.2020), että HKL selvittäisi omistajuuden laajentamista myös pääradan varren asemanseuduilla siten, että asema-alueet siirtyisivät HKL:n hallintaan.

Toimenpiteiden vaikuttavuuden saavuttamiseksi on tärkeää, että eriytymisen ehkäisyn tarkastelussa tunnistetaan monipuolisesti erilaisia segregatiokehitykseen liittyviä näkökulmia, jotta niitä voidaan huomioida tiedolla johtamisessa ja strategisessa maankäytön suunnittelussa. Tähän tarpeeseen on parhaillaan kehitteillä arviointityökalu, johon kaupunginhallitus on osoittanut ns. koronasta palautumisen digitalisaatiovaroja.

Osallistuvan budjetoinnin toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen osallistuvan budjetoinnin toteutuminen kaupunkiympäristön toimialalla (s. 63–66) kohdassa seuraavaa:

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- yhteistyössä rajata osallistuvan budjetoinnin tavoitteet ja hankkeet siten, että tavoitteet voidaan saavuttaa hankkeille varatuilla resursseilla.
- kehittää hankkeiden kokonaiskustannusten seurantaa ja varmistaa, että kustannuksista saadaan oikeat tiedot

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on aktiivisesti osallistunut toisen kierroksen yhteissuunnitteluun kaupunginkanslian kanssa. Kaupunkiympäristön toimialalla on merkittävä rooli OmaStadi hankkeiden toteuttajana. Suurin osuus äänestyksessä voittaneista hankkeista tulee kaupunkiympäristön toimialan toteutettavaksi. Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa myös merkittävän osan kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen hankkeista. On perusteltua, että kaupunkiympäristön toimialalla olisi jatkossa mahdollisuus aiempaakin vahvemmin esittää muutoksia OmaStadin toimintaympäristöön sekä olla mukana päätöksenteon valmistelussa.

Osallistuvan budjetoinnin toimintamalli muodosti ensimmäisellä kierroksella toimialalle uusia käytäntöjä. Kaupunkiympäristön toimiala on sisäisesti kehittänyt toimialan OmaStadi hankkeiden toteutusprosessissa ensimmäisen kierroksen kokemusten pohjalta. Kehittämistyön kautta on tunnistettu haasteita ja toimivia käytänteitä. Kehittämistyössä on muodostettu toimialalle jäsenelty OmaStadi hankkeiden toteutusprosessi, joka huomioi toimialan ydinprosessit ja resurssitarpeet. Lisäksi prosessikehityksessä on tunnistettu kanslian ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyön kehittämiseksi toimenpiteitä, joiden toteuttamisesta kaupunkiympäristön toimiala ja kanslia sopivat loppukevään ja alkusyksyn 2021 aikana.

Osallisuusrahaston varojen käyttö osallistuvan budjetoinnin aiheuttamien kokonaiskustannuksiin ei ole ollut mahdollista täysin, koska rahaston käyttöä on tulkittu jäykästi. Osallisuusrahaston käytäntöjen tulisi olla nykyistä joustavampia ja huomioida paremmin toimialalle kohdistuvat toimintamallista aiheutuvat kokonaiskustannukset.

Ensimmäisellä kierroksella hankkeiden kustannuksia ei ole voitu siirtää hankkeelta toiselle. Tämä on aiheuttanut toimialalle noin 353 500 euron (5.5.2021) menot. Samaan aikaan osallisuusrahastoon on jäänyt rahaa kaupunkiympäristön toimialan hankkeista noin 871 600 euroa (5.5.2021) käyttämättä. Lisäksi kokonaan loppuun laskutetuista hankkeista on jäänyt käyttämättä noin 52 600 euroa (5.5.2021). Kaupunkiympäristön toimialan hankkeita on jouduttu käsittelemään kahden eri organisaation kesken eri talousjärjestelmissä (Osallisuusrahasto 3600/ Kaupunkiympäristö 2800). Tämä on aiheuttanut haasteita kustannusten

kokonaisuuden seurantaan. Pelkkä osallisuusrahaston seuranta ei anna kokonaiskuvaa hankkeiden lopullisista kustannuksista.

Suunniteltu 10 % kustannuskehikko hankkeille ja mahdollisuus siirtää kustannuksia hankkeelta toiselle olisivat perusteltuja muutoksia todellisten kustannusten seurantaan. Tämä kustannuskehikko ei kuitenkaan toteutuessaan ratkaisisi välttämättä kaikkia kokonaiskustannusten hallinnan haasteita. Ensimmäisen kierroksen budjetin ylittäneistä hankkeista se olisi ratkaissut vain noin kolmasosan. Lisäksi tulee harkita, onko poikkeustapauksissa mahdollista perustellusta syystä ylittää 10 % kustannuskehikko, jos osallisuusrahaston hankkeille budjetoidussa kokonaissummassa on liikkumavaraa.

Osallistuvan budjetoinnin toimintamalliin sisältyy mm. kustannusvaiheessa tehtävä ehdotusten kustannusten arviointityö. Kaupunkiympäristön toimiala on vastannut ensimmäisellä kierroksella ja käynnissä olevalla kierroksella toimintamalliin kuuluvista kustannusarviointien kustannuksista. Työ on tehty ja tullaan tekemään konsulttitoimeksiantona. Hankkeiden toteutusvaiheessa kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijat laativat omana työnä hankekohtaisia suunnitelmia. Nämä kustannukset eivät tule näkyviksi osallisuusrahaston seurannasta.

Kaupunkiympäristön toimiala on panostanut osallistuvan budjetoinnin toimintamallin yhteiskehittämävaiheeseen. Erityisesti teemalliseen yhteiskehittämiseen kommentoimalla ja jatkokehittämällä ehdotuksia kaupunkilaisten kanssa. Käynnissä olevalla kierroksella toimiala pyrkii saamaan tarkempia ja selkeämpiä ehdotuksia, jotta niille olisi mahdollista laskea tarkemmat toteutusvaiheen kustannukset. Kaupunkiympäristön toimialalle kohdistuvien hankkeiden kustannusarviointi varhaisessa vaiheessa on hyvin haastavaa. Lisäksi tämä edellyttäisi hankekohtaista vuorovaikutusta ehdotusten tehneiden kanssa. Tämä edellyttäisi merkittävästi laajempaa resursointia eikä ole nykypuitteissa mahdollista. Useissa hankkeissa ilmenee toteutusvaiheessa kustannuksiin liittyviä yllätyksiä (esim. maaperään liittyvät asiat). Todelliset hankekohtaiset kustannukset tiedetään vasta, kun hanke on valmis. Tämä voi aiheuttaa jatkossakin tilanteita, joissa arvioitu budjetti osoittautuu riittävämmäksi ja se ylitetään.

Ratkaisuna on osallisuusrahaston joustavampi käyttö. Jatkossa osallisuusrahaston tulisi kattaa kaikki osallistuvan budjetoinnin toimintamalliin kuuluvat kustannukset, jolloin kokonaiskustannusten seuranta osallisuusrahaston kautta olisi mahdollista.

Lisäksi kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- varmistaa, että kaupunkilaisten saatavilla on oikeat ja ajantasaiset tiedot osallistuvan budjetoinnin hankkeiden etenemisestä

- kehittää osallistuvan budjetoinnin hankkeista viestimistä monikanavaiseksi ja monikieliseksi. Viestinnässä on paremmin huomioitava ne kaupunkilaiset, jotka eivät seuraa sosiaalista mediaa tai muita digitaalisia kanavia.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialalla vastuutetaan jatkossa OmaStadi-seurantasivujen tilannetietojen päivitykset hankkeiden vastuuhenkilöille. Ennen kuin hankkeen vastuuhenkilö on nimetty, OmaStadi-koordinaattori ylläpitää sivuja. Lisäksi määritetään toimialan yhdenmukainen päivityssykli yhdenmukaistaen se muiden OmaStadi hankkeiden sykliin yhteistyössä kanslian ja muiden toimialojen kanssa. Päivityksen viimeinen ajankohta tulee olla sivulta selkeästi nähtävissä. Koordinaattori hoitaa kaikille oikeudet sivuston päivitykseen sekä ohjeistaa ja auttaa päivityksissä. Myös seurantasivujen alustaa tulee kehittää. Jatkossa seurantasivujen alusta tulisi olla käyttäjäystävällisempi, jotta tiedot ovat helposti ja nopeasti päivitettävissä sivustolle.

Kaupunkiympäristön toimiala näkee, että osallistuvan budjetoinnin käynnissä olevalle toiselle kierrokselle tulee kaupunginkanslian laatia yhdessä toimialojen kanssa viestintäsuunnitelma, joka kattaa koko toisen kierroksen. Viestintäsuunnitelmassa huomioidaan viestinnän monikanavaisuus ja -kielisyys. On tärkeää, että osallistuvasta budjetoinnista viestitään suunnitellusti ja niin, että viestinnästä välittyy näkymä kokonaisuuteen eikä pelkästään yksittäisten toimialojen työhön. Viestinnässä on tärkeää myös tuoda esiin toimialaa koskevat reunaehdot, periaatteet ja toimintatavat, jotka ohjaavat kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijatyötä ja valmistelua. Kaupunkiympäristön toimiala suunnittelee toteutusvastuullaan olevien toisen kierroksen hankkeiden viestinnän siten, että siinä hyödynnetään ensimmäistä kierrosta laajemmin erilaisia viestintäkanavia ja tietoa tarjotaan riittävän usein myös monikielisesti.

Rakentamisen ja rakennusten käytön päästöjen vähentäminen

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen rakentamisen ja rakennusten käytön päästöjen vähentämisestä (s. 73–76) seuraavaa:

kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- varmistaa, että Ilmastovahdin kaikkien Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpiteiden tiedot ovat ajan tasalla.
- esittää aiempaa useammasta Ilmastovahdin toimenpiteestä vaikutusarvio.
- varmistaa, että rakentamisen, esirakentamisen ja materiaalien päästöjen vähentäminen edistyy aikataulussa.

08.12.2021

Ärende/6

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Hiilineutraali Helsinki –toimenpideohjelma päivitetään vuoden 2021 aikana. Kun ohjelma päivitetään, toimenpiteiden kuvauksiin tulee mukaan vaikutusarvio. On todennäköistä, että jatkossa toimenpiteitä on nykyistä vähemmän, ja niiden toteutustilanteen ajan tasalla pitäminen on nykyistä helpompaa. Rakentamisen, esirakentamisen, materiaalien ja muiden epäsuorien päästöjen vähentämiselle ei ole vielä muuta sovittua aikataulua kuin Green Deal –sopimuksen mukaisille päästöttömille työmaille. Tällä hetkellä tällaisten päästöjen vähentämismahdollisuuksia selvitetään ja kehitetään sekä Helsingissä että valtakunnallisesti. Helsinki ottaa keinoja käyttöön ripeällä tahdilla. Epäsuoria päästöjä voidaan vähentää mm. kiertotaloutta ja puurakentamista edistämällä.

Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutumisesta hankinnoissa

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutumisesta hankinnoissa (s. 78–81) seuraavaa:

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristötoimialan tulee:

- vahvistaa asiantuntijaresursseja ympäristöystävällisten hankintojen tukemiseen.
- järjestää hankintakoulutusta, jossa perehdytään vastuullisuuskriteerien hyödyntämiseen
- käynnistää aktiivinen markkinavuoropuhelu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että toimialan hankintapalvelut on aloittanut toimintansa vuoden 2021 alusta. Hankintapalveluiden toimintamallissa hankinnat on kategorisoitu samankaltaisten hankintojen ryhmiin.

Tällä hetkellä toimialalla on tunnistettu ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät hankinnat. Lisäksi ympäristöasiantuntijoiden kanssa kehitetty vastuullisten hankintojen toimintamalli on otettu osaksi hankintaprosessin eri vaiheita hankintojen suunnittelussa, kilpailutuksessa sekä sopimushallinnassa. Tätä mallia ollaan viemässä jokaiseen hankintakategoriaan ja kun kunkin kategorian vaikuttavimmat vastuullisuuskriteerit on tunnistettu, niiden käyttö jalkautetaan kategoriasuunnitelman mukaisesti. Vastuullisuuden vaikuttavuus mittaroidaan ja sitä seurataan osana tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Vastuullisten hankintojen verkostoyhteistyötä vahvistetaan toimialan ympäristöasiantuntijoiden, kehittämispalveluiden sekä kanslian kesken säännöllisen kehittämissyhteistyön muodossa. Vastuullisuuden kehitystyö on osa jokaista kategoriasuunnitelmaa. Hankintapalvelut tulee tar-

joamaan vastuullisten hankintojen koulutuksia osana isompaa hankintojen koulutuskokonaisuutta. Hankintojen koulutustarjonta valmistuu vuoden 2021 aikana.

Osana jokaisen kategorian kehityssuunnitelmaa tulee olemaan myös toimittajahallinnan kokonaisuus. Suunnitelma tulee sisältämään toimenpiteitä aktiivisen markkinavuoropuhelun lisäämiseksi myös ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien huomioimiseksi sekä vastuullisuuden innovaatioiden sisällyttämiseksi hankintoihin. Markkinavuoropuhelua on jo toimialalla käyty muun muassa uusien ja erityisen merkittävien hankkeiden ympäristökriteerien käyttöönoton yhteydessä, mutta säännölliset ja systemaattiset toimittajatapaamiset tulevat ohjaamaan kategorioita vuoden 2022 aikana.

Merellinen Helsinki

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen Merellinen Helsinki (s. 83–87) osalta seuraavaa:

Kaupunginkanslian tulee yhdessä kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa:

- määritellä Helsingin merellisen kehittämisen johtamisvastuut
- selvittää, mikä olisi toimiva malli varata merelliselle kehittämiselle määrärahoja kaupunkitasoisesti
- määritellä vastuutahot vesiliikenteen kehittämiselle ja merellisen huoltoverkoston toteuttamiselle

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin merellisen strategian johtamisvastuuta kehitetään perustamalla merellinen ohjaus- ja kumppaniryhmä. Ryhmän tärkeimpänä tehtävänä on Helsingin merellisen strategian tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja merellisen strategian toimintaohjelman sisältämien hankkeiden toteutumisen seuranta. Ainakin kahteen kokoukseen vuosittain osallistuu myös kumppanuustahot.

Johtamista vahvistavan ohjaus- ja kumppaniryhmän puheenjohtajana toimii elinkeinojohtaja. Kaupunkiympäristön toimialalta ryhmään kuuluu toimialajohtaja. Ryhmän työn koordinoivastuu on kaupunginkanslian elinkeino-osastolla.

Ohjaus- ja kumppaniryhmän tavoitteena on vahvistaa Helsingin kaupungin sisäistä yhteistyötä ja päätöksentekoa merellisissä asioissa. Ryhmän tehtäviin kuuluu varmistaa, että Helsingistä muodostuu taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla toimiva, vetovoimainen ja palveluiltaan parempi kaupunki myös merellisten alueiden osalta.

Merellisen strategian toimenpiteitä toteutetaan toimialojen määrärahojen puitteissa. Toimenpiteiden toteutumisen vauhdittamiseksi sekä merellisen vetovoiman ja hyvinvoinnin edistämiseksi olisi välttämätöntä saada talousarvioesitykseen oma kohtansa merellisen strategian toimenpiteille. Tästä hyötyviä toimenpid kokonaisuuksia olisivat esimerkiksi kestävien laituri rakentaminen ja Helsingin itäisen saariston lukuisat tarpeet ja toimenpiteet, jotka mahdollistavat virkistyskäytön lisäämisen ja helpomman pääsyn saariin. Saariston kehittämistä hidastaa myös saariston virkistyskäytön edellyttämän kunnossapidon ja huollon määrärahojen vähyys toimialoilla, sillä osa saarilla tarvittavista töistä tehdään kunnossapidon ja hoidon keinoin. Saarten avaaminen laajemmin virkistyskäyttöön ja kävijämäärän kasvu edellyttävät saarten jätehuollon ja käymäläverkoston kehittämistä toimialojen yhteistyönä.

Sekä merellisen huollon että vesiliikenteen kehittämiseksi on perustettu omat ryhmänsä, joissa on mukana kaupunkiympäristön toimiala, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginkanslian elinkeino-osasto ja merellistä huoltoa toteuttavan kaupungin liikelaitos Stara. Ryhmien päätehtävinä on selkiyttää vuoden 2021 aikana merellisen huollon ja vesiliikenteen kokonaisuuksien päävastuutahot. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunkiympäristön toimialan yhdessä laatima saaristohuollon selvitys toimii pohjana merellisen huollon kehittämässä. Vesiliikenteen kehittäminen toimivammaksi edellyttää jatkossa sen keskittämistä yhdelle toimialalle, mukaan lukien laituri paikkojen vuokrauksen ja laiturien ylläpitovastuun.

Toimitilayhtiöiden omistajaohjaus

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen toimitilayhtiöiden omistajaohjauksen osalta (s. 89–93). seuraavaa:

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee:

- edelleen parantaa tiedonkulkua siten, että kaupunkiympäristön toimiala olisi tietoisempi omistajaohjaukseen liittyvistä toimista ja vastaavasti kaupunginkanslialle välittyisivät olennaisimmat tiedot tiloja hallinnoivalta kaupunkiympäristön toimialalta.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on syksyllä 2020 tehnyt tiivistä yhteistyötä kaupunginkanslian konserniohjauksen kanssa arvioiden toimitilayhtiöissä olevien tilojen tarvetta kaupungin palveluverkossa sekä tutustuen kanslian laatimiin omistajastrategioihin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

08.12.2021

Ärende/6

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 25.05.2021 § 212

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon liitteenä 1 olevasta vuoden 2020 arviointikertomuksesta:

Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisy / Positiivisen diskriminaation määrärahan vaikutukset peruskouluissa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee jatkaa positiivisen diskriminaation määrärahojen jakamista myös perusopetusalueille.

PD-rahaa jaettiin vuonna 2020 suomenkielisessä perusopetuksessa PD-indeksin mukaisesti kouluille, minkä lisäksi PD-rahaa jaettiin jonkin verran viidelle perusopetuksen alueelle. Vuonna 2021 rahaa jaetaan edelleen kouluille sekä seitsemälle alueelle, jotka on muodostettu suurpiireittäin 1.1.2021. Ruotsinkielisen perusopetuksen PD-rahaa jaettiin vuonna 2020 kouluille PD-indeksien mukaisesti ja rahat jaetaan saman periaatteen mukaisesti myös vuonna 2021.

Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisy/ Mukana-ohjelma ja Me-koulukehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi peruskouluissa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee osoittaa pysyvä resurssi peruskouluille lasten ja nuorten eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtävään työhön niillä alueilla, joilla huono-osaisuutta esiintyy keskimääräistä enemmän. Resurssi mahdollistaa sen, että kouluissa voidaan jatkaa tai käynnistää Me-koulukehittämisessä ja kouluvalmentajamallissa luotuja hyväksi koettuja toimintamalleja.

Me-koulu -hankkeessa ja kouluvalmentajamallin kehittämisessä on luotu uudenlaisia toimintatapoja, joilla on lisätty oppilaiden hyvinvointia. Me-koulu -hanke loppuu lukuvuoden 2020-21 jälkeen ja kouluvalmentajatoimintaa pyritään jatkamaan hankerahoituksen kautta.

Me-koulu -hankkeen arvioinnin pohjalta on valittu toimintamalleja, joiden levittämistä muiden koulujen käyttöön Me-koulujen rehtorit ja kehittäjät ovat edistäneet kevään 2021 aikana. Monet koulut ovat ottaneet hankkeen aikana kehitettyjä toimintamalleja käyttöön. Osa Me-koulu -hankkeessa kehitetyistä uusista toimintatavoista voidaan toteuttaa il-

08.12.2021

Ärende/6

man lisärahoitusta. Osa kehitetyistä toimintamalleista on sellaisia, joita on toteutettu kouluvalmentajatoiminnan kautta muissa kouluissa.

Kouluvalmentajatoiminta on rahoitettu kokeilun aikana koulujen määrärahoista, mutta ilman lisärahoitusta tai ulkopuolista rahoitusta kouluvalmentajatoimintaa ei voida pysyvästi järjestää. Osalla kouluista on käytössä PD-rahaa, jota rehtorit voivat kohdentaa mm. kouluvalmentajatoimintaan. Nämä koulut sijaitsevat alueilla, joilla huono-osaisuutta esiintyy keskimääräistä enemmän.

Terveyttä ja hyvinvointia palveluista/ Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashuolto

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksen oppilashuollon tulee varmistaa, että oppilaat saavat psykologi- ja kuraattoripalveluja lain mukaisessa määrääjassa.

Vuonna 2014 voimaan tulleen oppilas- ja opiskelijahuoltolain myötä Helsingissä otettiin käyttöön mitoitus yksi psykologi 1000 oppilasta ja yksi kuraattori 800 oppilasta kohden. Toimialalle on lain voimaan tulon jälkeen palkattu lisää psykologeja ja kuraattoreita ja opiskeluhuollon ohjausryhmä seuraa säännöllisesti palveluiden riittävyyttä. Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden kysyntä on samaan aikaan kasvanut, eikä määrääjoissa ole aina pysytty. Viiveitä on ollut noin viidesosassa tapauksista ja viive on keskimäärin ollut muutama päivä. Toimialalla kehitetään työmuotoja osittain ryhmämuotoiseen suuntaan, ja samalla pyritään karsimaan muita kuin ydintehtäviin kuuluvia työtehtäviä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksen oppilashuollon tulee varmistaa, että koulut kutsuvat huoltajat mukaan koulun yhteisöllisen oppilashuolto-ryhmän kokoukseen vähintään kerran lukukaudessa.

Opiskeluhuollon itsearvioinneissa on havaittu, etteivät koulut aina kutsu huoltajia yhteisöllisen opiskeluhuollon kokouksiin. Asiasta on viestitty kouluille kahteen otteeseen, viimeksi maaliskuussa 2021. Huoltajien mukana olon tärkeyttä pidetään esillä aluepäälliköiden ja rehtorien kuukausitapaamisissa, jonka lisäksi sen toteutumista seurataan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksen oppilashuollon tulee varmistaa, että koulut seuraavat säännöllisesti oppilaiden hyvinvointia yhtenäisellä ja vertailukelpoisella tavalla.

Oppilaiden hyvinvointia on tähän asti seurattu kouluissa joka toinen vuosi tehtävän kouluterveyskyselyn avulla, minkä lisäksi koulut ovat käyttäneet omia suppeampia mittareitaan. Kouluissa otetaan tulevana kahdena lukuvuotena käyttöön koulun hyvinvointiprofiili, jonka avulla saadaan vertailukelpoista hyvinvointitietoa vähintään kerran vuodessa. Hyvinvointiprofiili otetaan lukuvuonna 2021-2022 käyttöön vuosiluokilla

08.12.2021

Ärende/6

neljä, kuusi ja seitsemän ja lukuvuonna 2022-2023 se on käytössä vuosiluokilla 4-9.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksen oppilashuollon tulee seurata kuraattori- ja psykologimitoituksen toteutumista dokumentoidusti.

Oppilashuollon palveluverkkoa on vuosittain koottu sen mukaan, että mitoituksessa pysytään, mutta palveluverkon muutoksia ei ole dokumentoitu siten, että tilastoista nähtäisiin suoraan vuosittainen muutos. Tätä tilastoa on koottu keväästä 2021 alkaen.

Osallisuus ja avoimuus/ Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee edelleen tiivistää yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan yhteistyötä nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi vahvistetaan siirtymällä toimintolähtöisestä johtamisesta tavoitelähtöiseen johtamiseen. Toimialat määrittävät yhteiset tavoitteet osallisuuden ja vaikuttamisen vahvistamiselle. Tämän lisäksi toimialat määrittelevät yhdessä ns. osallisuuden perustason eli sen, mitä jokaisen nuoren tulisi oppia, kokea ja ymmärtää osallisuudesta, jotta heidän osallisuuden kokemuksensa vahvistuisivat ja usko vaikuttamiseen kasvaisi. Toimintakulttuurin läpinäkyvyyteen panostetaan toimialojen välillä, jotta osallisuustyötä tekevät ammattilaiset työskentelevät tulevaisuudessa saman tavoitteen ja päämäärän eteen. Asettamispäätöksessä konkretisoidaan tavoitteet ja ohjaavat periaatteet eri tasoilla yhdessä opetuksen ja nuorisotyön kentän kanssa.

Toimialojen yhteistyötä tiivistetään myös kehittämällä tiedonkeruuta ja seurantaa osallisuuden kokemuksista. Kouluissa ja oppilaitoksissa ei ole tällä hetkellä käytössä systemaattista osallisuuden kokemuksen mittaamista. Osallisuutta ja nuorten ajatuksia kartoitetaan satunnaisesti, minkä takia tulokset eivät mahdollista toiminnan kehittämistä arjen tasolla. Toimialojen tavoitteena on yhdistää tiedonkeruu ja osallisuuden pulssi, jolloin sekä aluetason tieto että oppijoiden osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteistyötä ja auttavat kehittämään toimintaa nuorten osallisuutta vahvistavaksi.

Rakennettu ympäristö ja ekologinen kestävyys/ Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa

Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tulee käynnistää aktiivinen markkinavuoropuhelu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa.

08.12.2021

Ärende/6

Kaikissa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hankintojen kilpailutuksissa arvioidaan ympäristökriteerien käyttöä ja niitä sovelletaan aina mahdollisuuksien mukaan. Toimiala kuuluu kaupungin hankintojen ympäristöverkostoon ja sen kautta kasvatuksen ja koulutuksen toimiala voi hyödyntää jo sovellettuja ympäristökriteereitä osana kilpailutuksia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana myös päiväkotien Green dealissa, jolla pyritään minimoimaan tarpeettomia kemikaaleja päiväkotiympäristössä hankintojen kautta ja siten vähentämään lasten kokonaiskemikaalialtistumista. Toimiala osallistuu Canemure-hankkeen työskentelyyn, jonka tavoitteena on löytää keinoja hillitä ilmastonmuutosta hankintojen kautta. Hankintojen vähähiilisyys ja kestävyys pyritään saamaan kilpailutuksissa keskeisesti vaikuttaviksi tekijöiksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tuomas Lamminheimo, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 21272
tuomas.lamminheimo(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 25.05.2021 § 111

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomukseen:

Arviointikertomuksen kohta: Päihteiden käyttäjien palvelut

Psykiatria- ja päihdepalvelut on parantanut Helsingin kaupungin päihdepalvelujen sekä ulkoisilla verkkosivuilla, että sisäisillä verkkosivuilla olevaa tietoa päihdepalveluista ja niihin hakeutumisesta. Matalan kynnyksen toiminnassa (Sympvikset, Villa Sture) ja nuorisoasemalla on otettu käyttöön sosiaalisen median alustoja viestinnässä. Tätä kautta lisätään ajantasaista tiedotusta, palvelujen näkyvyyttä ja hoidon saatavuutta. Jalkautuvat työntekijät tiedottavat hoitoon hakeutumisesta ja jakavat kirjallisia ohjeita hoitoon hakeutumisesta kaupunkilaisille.

Eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja erityisesti nuorten asiakkaiden palvelupolkuja kehitetään monella eri tasolla. Nuorisoaseman ja lastensuojelun työntekijät kokoontuvat säännöllisesti kokouksiin ja asiakastaapaamisiin, joissa sovitaan yhteistyöstä ja työnjaosta. Lastensuojelulta aiemmin edellytetty lähetekäytäntö nuoren ohjaamiseen nuorisoaseman palveluihin on poistettu käytöstä.

Psykiatria- ja päihdepalvelujen työntekijöitä koulutetaan jatkuvasti erilaisiin asiakastyön menetelmiin ja terapiatekniikoihin. Motivoiva haastattelutekniikka on Käypä hoito -suositusten mukainen potilaan ja ammattilaisen väliseen yhteistyöhön perustuva vuorovaikutusmenetelmä, jolla pyritään löytämään ja vahvistamaan potilaan motivaatiota elämäntapamuutokseen. Motivoivaa haastattelutekniikkaa käytetään päihdepalveluissa systemaattisesti. Hyvä hoitosuhde ja psykososiaaliset hoidot ovat päihdeongelmanaisen asiakkaan kokonaisvaltaisen hoidon perusta.

Arviointikertomuksen kohta: Lastensuojelun henkilöstön riittävyys

Lastensuojelun henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden kannalta keskeinen tekijä on henkilöstön työhyvinvointi. Lastensuojelun Kunta 10-tulokset nousivat myönteisesti ja merkittävästi lähes kaikissa mittareissa vuonna 2020.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi on työskennelty systemaattisesti useita vuosia. Kehittämissi-työtä on tehty laaja-alaisesti ja käyttöön on otettu uusia toimintamalleja, muun muassa juniorityöntekijä-malli, mentorointi ja työntekijälähettilästoiminta. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden palkkausta on nostettu osana Helsingin palkkakehitysohjelmaa. Henkilöstövaje onkin vähentynyt vuosina 2018–2021. Sosiaalityöntekijöiden viroista noin 6,7 prosenttia oli tyhjillään helmikuussa 2021. Edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan sosiaalityöntekijöiden viroista täyttämättä oli 8,5 prosenttia vuonna 2020 ja 14,93 prosenttia vuonna 2019. Kehittämissi-työtä jatketaan, jotta voidaan edelleen vähentää lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuutta ja henkilöstövajetta.

Lastensuojelun laitoshoidon suurimmat henkilöstöryhmät ovat ohjaajat (ammattikorkeakoulu, jatkossa amk), sairaanhoitajat (amk) ja ohjaajat (koulutasoiset). Lastensuojelun laitoshoidossa henkilöstövajetta on ollut useamman vuoden ajan Outamon lastenkodissa ja viime vuonna henkilöstövaje on noussut vakavaksi haasteeksi myös Helsingissä sijaitse- vissa laitoksissa. Erityisiä vaikeuksia on rekrytoida ohjaajia (amk) ja vastaavia ohjaajia (amk). Lastensuojelun laitoshoidon henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden turvaaminen onkin lähivuosien keskeisim- piä haasteita.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (STM) on valmistele massassa lastensuojelulain (417/2007) muutosta, jossa säädettäisiin lastensuojelun asiakasmi- toituksista lain tasolla. Yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityön- tekijällä olisi vastuullaan enintään 35 lasta vuonna 2022. Myöhemmin mitoit- tus olisi enintään 30 lasta yhtä sosiaalityöntekijää kohden. Myös lastensuojelun laitoshoidon henkilöstömitoituksia esitetään tiukennetta-

vaksi portaittain vuosina 2022–2026. Erityisesti laitoshoidon mahdollisesti tiukentuva henkilöstömitoitus tulee lisäämään henkilöstötarvetta merkittävästi sekä kaupungin omissa lastensuojelulaitoksissa että yksityisillä palveluntuottajilla. On nähtävissä, että ilman lastensuojelulain muutoksiakin laitoshoidon henkilöstön tarve kasvaa, koska sijoitettavat lapset tarvitsevat aiempaa vahvempaa laitoshoittoa. Lainsäädäntöön tulevista henkilöstömitoitusten tiukennuksista johtuen sekä lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden että laitoshoidon henkilöstön saatavuus tulee vaikeutumaan kansallisella tasolla lähivuosina.

Arviointikertomuksen kohta: Kiirettömään hoitoon pääsy terveysasemilla

Terveysterveystoimilain (1326/2010) 51 §:ssä säädetään perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn aikarajat. Potilaan tulee saada virka-aikana välittömästi yhteys terveyskeskukseen, hoidon tarpeen arvio tulee toteuttaa kolmessa arkipäivässä yhteydenotosta ja tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa. STM:n ohjeen mukaan välittömän yhteydensaannin voi toteuttaa puhelimen kautta takaisinsoitolla, jonka tulee toteutua saman vuorokauden aikana. Lisäksi kussakin toimipisteessä tulee toteuttaa koko sen aukioloajan walk-in-mahdollisuus (STM/424/2011, ohje 378530).

Hoidon tarpeen arviointi tehdään terveysasemilla yleensä välittömästi joko puhelimitse tai paikan päällä saman päivän aikana. Toteutunut hoidon tarpeen arvioinnin odotusaika on Helsingissä alle kolme päivää, mikä täyttää terveydenhuoltolain määrittämän aikarajan. Terveysasemilla on lähtökohtana, että potilaan koko asia ratkaistaan ensimmäisessä yhteydenotossa. Hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arvioon perustuen 50–55 prosentilla potilaista vastaanottoaika varataan jo samalle päivälle. Näitä akuuttiaikoja (kiireellisiä) ei ole laskettu mukaan T3-mittauksessa. T3-keskiarvojen kehityksellä ei ole yhteyttä terveysasemien lääkäreiden kiirevastaanottoihin.

Kiireettömien ajanvarausaikojen jonoa mitataan terveysasemilla laske-malla kolmas vapaana oleva lääkärin kiireetön ajanvarausaika kalenteripäivissä. Terveysaseman T3-luku on näiden aikojen keskiluku eli mediaani. Helsingin terveysasemien hoitoonpääsyn odotusaika on mediaanien keskiarvo. T3-mittari kuvaa huonosti terveysaseman toimivuutta. Tämän johdosta terveysasemien hoitotakuuta mitataan jatkossa myös seuraavilla kolmella mittarilla: 1) ensikontaktissa toteutunut hoito 2) kiireellisen hoidon toteutuminen 3) kiireettömän hoidon toteutuminen.

Terveysasemien lääkäreiden kiireettömän hoidon saatavuutta on pyritty lisäämään omien toimintamallien, työnjaon ja johtamisen kehittämisellä sekä lisäämällä palvelusetelitoimintaa. Palveluja tarjotaan enenevässä

määrin terveysasemilta muuten kuin lääkärivastaanottojen muodossa. Terveysasemat ovat lisänneet vuosien aikana sähköisten palvelujen mahdollisuutta kaikissa asiakaskontakteissa: sähköisen yhteydenoton kahdensuuntainen viestintä potilastietojärjestelmässä, chat, chatbot, etälääkäritoiminta sekä Omaolo-palvelun laajentuminen. Edellä mainitut sähköiset palvelut vapauttavat lääkäreiden aikaa potilastapaamisiin. Monialaiseen työhön panostetaan hyödyntämällä eri ammattiryhmien osaamista toimivalla työnjaolla muun muassa hoitajien reseptinkirjoitusoikeuden laajentamisella ja tukipalveluja tehostamalla esimerkiksi lisäämällä toimistosuhteiden määrää terveysasemilla.

Perusterveydenhuollon haasteena ovat henkilöstöressurssien saatavuus ja hoitoon pääsyn viiveet. Lääkärivajeen vuoksi sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi 1.12.2020 § 234 terveysasemapalvelujen kilpailutuksen periaatteet sekä kahden terveysasemapalvelun hankinnan. Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi 27.4.2021 § 89 lääkäreiden rekrytointipalvelun hankinnan. Hankinnan kohteena on erikoislääkäreiden, lääkäreiden, lääketieteen opiskelijoiden rekrytointipalvelu. Tavoitteena on hankkia rekrytointikumppani, joka lääkäripalvelujen saatavuuden parantamisen kokonaisuudessa yhtenä tekijänä korjaa lääkärivajetta, lisää lääkäreiden määrää ja toisaalta kasvattaa erikoislääkäreiden suhteellista osuutta organisaatiossa. Rekrytointipalvelun piiriin sisältyy terveysasematoiminnasta seitsemän yksikköä. Sosiaali- ja terveyslautakunta pyytää kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että palkkaus on Helsingissä seudullisesti kilpailukykyinen.

Lääkäreiden rekrytointin tehostamiseksi on hankittu rekrytointiapua ulkoiselta palveluntuottajalta ja käynnistetty henkilöstöressurssipalvelujen kanssa hanke, jossa yhtenäistetään rekrytointiprosessit, monipuolistetaan markkinointia ja lisätään Helsingin houkuttelevuutta työpaikkana. Lääkäreiden rekrytointiin on palkattu oma rekrytointikonsultti, joka työskentelee rekrytoivien ylläkkäreiden tukena. Yhteistyössä kehitetään rekrytointikohtaisesti markkinointisisältöjä lääkäreiden saatavuuteen.

Helsingin terveysasemilla työskentelevien lääkäreiden palkkoihin on tehty korotuksia sekä 1.1.2019 jaossa olleesta valtakunnallisen Lääkärisopimuksen järjestelyerästä että 1.1.2020 alkaen kaupungin palkka-kehityssuunnitelmasta. Terveysasemilla työskenteleville lääkäreille maksettiin 1.1.–30.6.2020 määräaikaista tehtäväkohtaisen palkan korotusta eli niin sanottua tehtävälisää 1 000 euroa kuukaudessa. Tehtävälisällä pyrittiin sitouttamaan lääkäreitä haastavassa henkilöstövajetilanteessa.

Helsingin terveysasemilla työskenteleville lääkäreille kohdennetaan myös kaupungin vuoden 2021 palkka-kehitysohjelmasta kertaluontoinen

08.12.2021

Ärende/6

määräraha, minkä tavoitteena on sitouttaa lääkäreitä Helsingin kaupungille jatkuvasti haastavassa rekrytointitilanteessa.

Helsingin kaupunki on saanut sosiaali- ja terveysministeriöltä valtionavustusta sote-uudistuksen valmisteluun. Sote-uudistuksen tavoitteena on hyvinvointierojen kaventaminen, yhdenvertaiset palvelut, palvelujen hyvä saatavuus, työvoiman saannin turvaaminen ja kustannusten hallinta. Uudistusta valmistellaan sosiaali- ja terveystoimialalla kahdessa hankkeessa; Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeessa ja Rakenneuudistus-hankkeessa.

HUSin ja Helsingin yhteinen integraatiotyöryhmä tiivistää yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa. Integraatio mahdollistaa osaamisen kehittämisen, nopeamman ja viiveettömämmän palvelun tavanomaisissa perustason erikoissairaanhoidon arviota ja hoitoa vaativissa tilanteissa. Perusterveydenhuollon erikoislääkäreillä, mutta myös muilla erikoisaloilla, on yhteinen intressi HUSin kanssa. Integraatio monipuolistaa yleislääkärin työtä ja lisää houkuttelevuutta heidän työssään.

Arviointikertomuksen kohta: Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa

Markkinavuoropuhelu ja sidosryhmävuoropuhelu ovat osa hankintaprosessia. Niiden hyödyntämistä sosiaali- ja terveystoimialalla kehitetään edelleen, ja tässä yksi keskeisistä näkökulmista on vastuullisuus. Markkinavuoropuhelua käytetään myös vastuullisuusinformaation keräämiseen. Toiminnan luonteesta johtuen toimialan hankinnoissa, erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden hankinnoissa, muutkin näkökulmat kuin ympäristönäkökohdat ovat vastuullisuudessa keskeisiä. Erityisen tärkeitä ovat sosiaaliseen vastuullisuuteen liittyvät näkökohdat. Vastuullisuutta tarkastellaan kokonaisuutena arvioiden taloudellista-, sosiaalista- ja ympäristövastuullisuutta. Ympäristövastuullisuutta ja -kriteerien hyödyntämistä arvioidaan ja niitä pyritään käyttämään niissä hankinnoissa, jotka ovat ympäristövaikutuksiltaan merkittäviä.

Käsittely

25.05.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Karita Toijonen: Lausuntoehdotuksen kohdan "Arviointikertomuksen kohta: Kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemilla" viidennen kappaleen loppuun lisätään: "Lautakunta pyytää kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että palkkaus on Helsingissä seudullisesti kilpailukykyinen."

08.12.2021

Ärende/6

Kannattaja: jäsen Sanna-Mari Oranen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (puheenjohtaja Karita Toijonen)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Katju Aro, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Kati Juva, Touko Niinimäki, Aleksi Niskanen, Sanna-Mari Oranen, Reko Ravela, Karita Toijonen, Ulla-Marja Urho

Tyhjä: 1

Leo Bergman

Poissa: 1

Sanna Vesikansa

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Karita Toijosen vastaehdotuksen äänin 11 - 0 (tyhjää 1, poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maria Kahila, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43087
maria.kahila(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 25.05.2021 § 70

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi lausunnon seuraavista arviointikertomuksen kohdista:

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen sivuilla 50–53 seuraavaa:

08.12.2021

Ärende/6

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

- kehittää kävijätietojen keräämistä liikuntapalveluissa siten, että liikuntavuorojen kävijämääriä voitaisiin seurata sukupuolittain ja tietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi tasa-arvoisemmassa vuorojen jaossa.
- arvioida ja mahdollisuuksien mukaan toteuttaa Helsingin kaupungin ylläpitämien liikunta- ja ulkoiluapaikkojen sukupuolivähemmistöille soveltuvat intiimitilat -selvityksen toimenpidesuosituksat.
- edistää turvallisempien tilojen periaatteiden käyttöönottoa liikuntapalveluissa laajemmin kuin vain yhdessä toimipisteessä.

Vuonna 2018 toteutetun selvityksen mukaan liikuntapaikkojen vakiovuorot kohdentuvat absoluuttisesti tarkasteltuna sukupuolittain lähes tasan. Merkittäviä eroja ei ole ikäryhmienkään sisällä vaan junioreissa tytöille ja pojille sekä aikuisissa naisille ja miehille kohdentuu yhtä paljon vuoroja. Koska tyttöjä on seuraharrastajissa vähemmän kuin poikia, harrastajamääriin suhteutettuna tytöille kohdentuu enemmän vuoroja kuin pojille.

Kävijätietojen sukupuolittaista seuranta ja linjauksia on käsitelty liikuntapalvelukokonaisuuden johdossa. Sukupuolitietoja asiakkaista saadaan jatkossa ohjatun liikunnan ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Lisäksi selvitetään, mitä teknisiä keinoja voidaan hyödyntää muissa palveluissa sukupuolitiedon selvittämiseksi. Avustuksia ja liikuntapaikkavuoroja hakevista seuroista tiedetään toiminta-avustusten hakemustietojen avulla se, paljonko avustusta hakeneen seuran toiminnassa on mukana naisia, miehiä, sekä alle 20-vuotiaita tyttöjä ja poikia.

Liikuntapalveluissa on vuosittain yhteensä noin 10 000 000 käyntikertaa. Ulkoliikuntapaikoilla, uimarannoilla ja erilaisilla reiteillä on vaikea seurata käyntikertojen määrää tai kävijöiden sukupuolijakaumaa. Eri palvelujen sukupuolijakaumasta saadaan tietoja erilaisten asiakaskyselyjen, erityisseurantojen ja tutkimusten avulla. Liikuntapalvelukokonaisuuden eri palveluissa toteutetaan asiakaskysely vuoden 2021 lopulla, jossa kysytään mm. vastaajaan sukupuoli.

Liikuntapalvelukokonaisuuden selvitys liikunta- ja ulkoiluapaikkojen sukupuolivähemmistöille soveltuvista intiimitiloista valmistui vuonna 2020. Selvityksessä oli mukana yhteensä noin 80 liikuntapaikkaa. Selvityksessä esitettyjä kehittämistoimenpiteitä sukupuolivähemmistöille soveltuvista intiimitiloista sekä kehittämistoimenpiteitä turvallisista tiloista toteutetaan sitä mukaan, kun liikuntatiloja peruskorjataan tai rakennetaan uusia liikuntapaikkoja.

08.12.2021

Ärende/6

Liikuntapalvelukokonaisuudessa on käynnistetty turvallisen tilan toimenpiteiden laatiminen Yrjönkadun toimipisteessä, mutta koronapandemia on hidastanut asian valmistelua. Turvallisen tilan toimenpiteiden laatimista laajennetaan Yrjönkadun pilottikohteen jälkeen myös muihin liikuntapalveluiden toimipisteisiin.

Nuorten vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen sivuilla 68–71 seuraavaa:

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- edelleen tiivistää yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta.

Kaupunginkanslian tulee yhdessä toimialojen kanssa

- varmistaa, että toimialoilla vastauksia valmistelevat ovat vuorovaihtuksessa aloitteen tekijän kanssa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa

- keventää nuorten aloiteprosessia.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

- lisätä nuorisovaaleja koskevaa yhteistyötä yksityisten ja valtion koulujen ja oppilaitosten kanssa.

Toimialojen välinen yhteistyö on nuorten vaikuttamisjärjestelmän onnistumisen edellytys ja sen parantamiseen eri tasoilla on syytä panostaa myös jatkossa. Ruudin strategiakauden arviointiprosessissa on tehty tiivistä yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan välillä. Myös uusi asettamispäätös valmistellaan yhdessä. Tärkeä rakenne on Ruudin ohjausryhmä, johon kuuluu molempien toimialojen edustus. Ohjausryhmälle esiteltävät asiat valmistellaan toimialojen asiantuntijoiden yhteistyönä. Jatkossa Ruudin ohjausryhmään pyritään saamaan mukaan myös yksityiskoulujen edustaja.

Aloitteen jättämisen käyttöliittymä uusitaan vuonna 2021 samalla kun nuorille tarkoitetut verkkosivut siirtyvät uudelle alustalle. Nuorisopalvelukokonaisuus on myös aloittanut aloitteiden käsittelyprosessin uudistamisen vuonna 2020 ja työ jatkuu vuonna 2021. Aloiteprosessin

08.12.2021

Ärende/6

kehittämistyö edellyttää tiivistä yhteistyötä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunginkanslian välillä. Nuorisajaosto on käsitellyt nuorten aloiteoikeuden toteutumista kokouksessaan 18.3.2021. Jatkossa asiaa tullaan käsittelemään nuorisajaostossa vuosittain.

Nuorisopalvelukokonaisuudessa on parhaillaan käynnissä osallisuustoiminnan koordinaattorin rekrytointi. Koordinaattorin tehtävä on uusi ja siihen kuuluu keskeisenä osana nuorisoneuvoston vaalien organisointi. Parempi resursointi mahdollistaa esimerkiksi tiiviimmän yhteistyön yksityisten ja valtion koulujen kanssa.

Koko nuorten vaikuttamisjärjestelmä on arvioitu ulkopuolisen asiantuntijan toimesta keväällä 2021. Arvioinnin perusteella tehdään kehittämisuosituksia nuorten vaikuttamisjärjestelmään nuorisoneuvoston, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Tavoitteena on, että arvioinnin perusteella nuorten vaikuttamisjärjestelmästä valmistellaan uusi asettamispäätös kaupunginhallitukselle päätettäväksi syksyn 2021 aikana.

Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen sivuilla 78–81 seuraavaa:

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee

- vahvistaa asiantuntijaresursseja ympäristöystävällisten hankintojen tukemiseen.
- järjestää hankintakoulutusta, jossa perehdytään vastuullisuuskriteerien hyödyntämiseen.

Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tulee

- käynnistää aktiivinen markkinavuoropuhelu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa.

Kaupunginkanslian tulee

- edistää sitä, että tytäryhteisöt käynnistävät markkinavuoropuheluja ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa.

Lähtökohtana hankinnan kohteen valmistelussa on aina uuden hankinnan tarpeen selvittäminen. Hankintaprosessissa otetaan aina huomioon ympäristökriteerit hankintojen tarvekartoituksessa, markkinavuoropuhelussa, hankinnan määrittelyssä, kilpailutuksen vähimmäisvaati-

muksissa sekä vertailukriteereissä, myös sopimuksen seurannassa ja hallinnassa voidaan seurata ympäristökriteerien toteutumista.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla aloitetaan edistämään Hiilineutraali Helsinki 2034 -toimenpideohjelman tavoitteita tunnistamalla hankintavolyymeiltaan ja ilmastovaikuttavuudeltaan merkittävimpiä hankintoja, kehittämällä uusia hankintakriteerejä ja aloittamalla hankintojen vaikuttavuuden arviointia. Toimenpiteitä tehdään yhteistyössä asiantuntijana toimivan kaupungin ympäristöpalvelun kanssa vuoden 2021 aikana. Toimenpiteitä edistetään erityisesti Canemure hankkeessa, jossa tavoitteena on kehittää kaupungin hankintoja vähähiilisemmiksi ja paremmin hiilijalanjäljen huomioiviksi. Yhteistyötä aloitetaan fasilitoimalla vastuullisten hankintojen kehitystyötä, benchmark -tilaisuuksien ja Canemure-case esimerkkien sekä kesän ja syksyn 2021 aikana Vähähiiliset julkiset hankinnat -webinaari sarjan avulla. Suunnitelmissa on myös osallistua työpajoihin ympäristömerkkien käytöstä vuoden 2021 aikana.

Pyrimme hankinnoissa lähtökohtaisesti vähentämään ympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia hankkimalla ympäristöystävällisiä ratkaisuja. Esimerkkinä tästä on Vartiosaaren aurinkosähkölauttaliikenteen hankinta, jossa toimimme suunnannäyttäjänä energiatehokkaiden sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä edistävien uusien ratkaisujen kehittämisessä ja käyttöönotossa. Määrittelemme kuhunkin hankintaan soveltuvat vastuullisuuteen liittyvät kriteerit, hankinnan kohdetta koskevat vaatimukset, tarjoajia koskevat soveltuvuusvaatimukset sekä tarjousten vertailuperusteet ja sopimusehdot.

Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaa, uutta hankintastrategiaa vuodelta 2020 ja uutta ympäristöpolitiikkaa ei ole vielä jalkautettu riittävästi toimialalle, vaan toimialakohtaiset toimenpiteet näiden osalta hahmottuvat vasta vuoden 2021 aikana hankintojen ympäristöverkoston sekä toimenpideohjelman toimijoiden ja toimialan välisessä yhteistyössä. Johtopäätöksessä todetaan, että toimenpideohjelman toimijoiden, hankintojen ympäristöverkoston ja Canemure-hankkeen määräaikaisen työntekijän lisäksi kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluissa työskentelee vain yksi koko kaupunkia hankintojen ympäristöverkossa palveleva asiantuntija. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on yksi hankinta-asiantuntija, joten resurssit toiminnan kehittämiseen ovat varsin vähäiset.

Merellinen Helsinki

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen sivuilla 83–87 seuraavaa:

Kaupunginkanslian tulee yhdessä kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa

- määritellä Helsingin merellisen kehittämisen johtamisvastuu.
- selvittää, mikä olisi toimiva malli varata merelliselle kehittämiselle määrärahoja kaupunkitasoisesti.
- määritellä vastuutahot vesiliikenteen kehittämiselle ja merellisen huoltoverkoston toteuttamiselle.

Liikuntapalvelukokonaisuus on osallistunut aktiivisesti merellisten asioiden kehittämiseen ja merellisen strategian toimenpanoon. Merellisten asioiden johtamisen haasteet ovat tulleet esiin useissa eri tilanteissa. Merellisten asioiden johtamisvastuuta kehitetään perustamalla kansliavetoinen merellinen ohjaus- ja kumppanuusryhmä. Ryhmän tavoitteena on mm. vahvistaa Helsingin kaupungin sisäistä yhteistyötä ja päätöksentekoa merellisissä asioissa. Toimialan johto tulee osallistumaan työryhmän työskentelyyn.

Merellistä strategiaa toteutetaan toimialojen määrärahojen puitteissa. Liikuntapalvelukokonaisuus vastaa mm. toimialan vastuulla olevista merellisistä virkistysaarista. Merellinen strategia luo painetta lisätä painopistettä merellisten palveluiden kehittämiseksi sekä investointien suuntaamiselle merellisiin kohteisiin. Liikuntapalveluiden ylläpitomäärärahojen riittämättömyys sekä tarve suunnata investointimäärärahoja jo olemassa olevan infran ylläpitoon on johtanut siihen, että määrärahojen suuntaaminen merellisten asioiden kehittämiseen ei ole ollut mahdollista. Määrärahojen suuntaaminen johtaisi liikuntapalveluiden muiden palveluiden laadun ja palvelutason heikentämiseen sekä kiinteistöjen korjausvelan kasvuun. Toimiala pitää tärkeänä, että merellisen strategian toimenpiteiden toteuttamiseen varataan riittävät resurssit kaupunkitasoisesti.

Liikuntapalvelukokonaisuus on teettänyt yhdessä kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa saaristohuollon selvityksen. Selvitystyön raporttia varten haastateltiin keskeisiä henkilöitä kaupunkiympäristön toimialalta ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta sekä liikelaitos Starasta. Raportissa esiin tulleita kehittämiskohteita käytetään merellisen huollon kehittämistyössä, jota varten on perustettu kaksi eri työryhmää. Liikuntapalvelukokonaisuus on edustettuina molemmissa työryhmissä. Vesiliikenteen osalta tulisi toimialan näkemyksen mukaan tarkastella mallia, jossa vesiliikenteen kehittäminen sijoitetaan yhdelle toimialalle. Keskittämässä tulee huomioida myös vesiliikennelaitureiden ylläpito ja investoinnit.

11.05.2021 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

08.12.2021

Ärende/6

Lisätiedot

Mervi Smahl-Laurikainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89016
mervi.smahl-laurikainen(a)hel.fi
Reetta Sariola, kehittämissyksikön päällikkö, puhelin: 310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 20.05.2021 § 36

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Päätös

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon vuoden 2020 arviointikertomuksesta:

Rakentamispalveluliikelaitos Stara noudattaa toiminnassaan Ekokompassi-sertifioitua ympäristökriteeristöä. Stara on keskeinen Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toimenpiteiden toteuttaja. Stara on osallistunut Helsingin uuden hankintastrategian valmisteluun. Stara huomioi hankinnoissaan hankintastrategiassa edellytetyt vaikuttavuus ja vastuullisuus vaatimukset ja HNH-2035 –ohjelman tavoitteet. Staran ympäristövaikutuksiltaan merkittävät hankinnat on tehty kestävän kehityksen mukaisesti.

Staralle on yhdessä toimialojen ja muiden liikelaitosten kanssa asetettu seuraavat HNH2035 toimenpideohjelman tavoitteet:

1. Kehitetään olemassa olevia ja otetaan käyttöön uusia hankintakriteerejä Helsingin kaupungin hankintoihin huomioiden elinkaari, kiertotalous ja ilmastonäkökulmat paremmin.
  1. Stara on osallistunut syksyllä 2020 alkaneen Hankintojen vaikuttavuuden johtamisen kehittämisen valmennusohjelma KEINO-akatemiaan. KEINO-akatemia on KEINO-osaamiskeskuksen maksuton kehittämisohjelma kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen strategisesta johtamisesta johdolle sekä hankintoja tekeville. Akatemian tavoitteena on ollut tukea hankinnoilla organisaatioiden innovatiivisuuden ja kestävyiden tavoitteita. Hankintojen vaikuttavuuden johtamisen kehitysohjelmaan osallistuneet organisaatiot valjastivat hankinnat palvelemaan strategioitaan. Valmennusohjelmassa opiskeltiin maan parhaiden asiantuntijoiden tukemana, yhdessä muiden samassa tilanteessa olevien julkisten hankintaorganisaatioiden kanssa. KEINO-akatemiasa Staran kehittämis-

- tehtävän tavoitteena oli hakea menetelmiä ja näkökulmia hankintojen kategoriapohjaisen johtamismallin suunnitteluun ja käyttöönottoon.
2. Stara kehittää hankintatoimeaan systemaattisesti. Kehittäminen sisältää muun muassa hankintojen kategorisoinnin sekä uudistetun raportoinnin. Kategoriamallin avulla hankintatoimen kokonaisuus on paremmin koordinoitavissa. Jokaiselle hankintakategorialle asetetaan tavoitteet ja mittarit, joissa huomioidaan hankinnan kokonaistaloudellisuuden lisäksi myös hankittavan palvelun, tavaran tai urakan elinkaaren ajan vaikuttavuus ja vastuullisuus. Staran tavoitteena on luoda jokaiselle hankintakategorialle kestävyyskriteerit. Kussakin hankintakategoriassa ja jokaisessa yksittäisessä hankinnassa huomioidaan vähäpäästöisyys-, kiertotalous- ja ilmastonäkökulmat.
  2. Lisätään yritysysteistyötä tekemällä erilaisia kokeiluja ja yhteistyöpilotteja sekä haetaan rahoitusta innovatiivisten hankintojen toteuttamiseen ilmastopäästöjen vähentämiseksi.
    1. Hankintojen kategoriapohjaisen johtamismallin avulla lisätään yritysysteistyötä kussakin Staran hankintakategoriassa. Hankintakategorioissa edistetään kokeilukulttuuria ja toteutetaan esikaupallisia yhteistyöpilotteja. Tarpeen mukaan haetaan rahoitusta joko itse tai osana yhteistyöverkostoa. Innovatiivisten hankintojen eräänä keskeisenä tavoitteena on ilmastopäästöjen vähentäminen.
  3. Liikenne: Ympäristökriteerejä käytetään kaupungin oman kaluston ja leasing-kaluston hankinnassa. Staran ja HKL:n kalustossa käytetään vain biopolttoaineita tai uusiutuvaa sähköä 2020 mennessä. HKL:n metro- ja raitiotievaunukalusto käyttää vain uusiutuvaa sähköä.
    1. Stara on aktiivisesti osallistunut HNH-2035 ohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen, Euroopan unionin puhtaiden ajoneuvojen CVD-direktiivin kansalliseen valmistelutyöhön, Green Deal -sopimusten valmisteluun, nollapäästöisten työmaiden sekä rakentamisen kiertotalouden konseptien suunnitteluun sekä EU:n rahoittaman Big Buyers Initiative - raskaiden sähköisten kuorma-autojen ja työkoneiden Euroopan laajuiseen markkinavuoropuheluun. Toi-

- menpiteiden tarkoituksena on kehittää Staran osaamista ja hankinnoissa käytettäviä ympäristökriteerejä.
2. Starassa hankitaan CVD-direktiivin mukaisesti vuodesta 2021 lähtien vain täyssähköisiä henkilöautoja ja vuodesta 2022 lähtien vain täyssähköisiä pakettiautoja. Tavoitteena on muuttaa koko henkilöautokalusto täyssähköiseksi vuoteen 2027 mennessä. Tavoitteena on myös sähköistää koko pakettiautokalusto vuoteen 2028 mennessä.
  3. Raskaan ajoneuvokaluston hankinnoissa vaaditaan kuorma-autojen täyttävän viimeisimmän EURO-luokituksen ja työkoneiden täyttävän viimeisimmät STAGE-päästöluokitukset. Lisäksi mahdollisuuksien mukaan hankitaan täyssähköisiä ajoneuvoja tai muunnossähköistetään nykyisiä polttomoottoriajoneuvoja. Biopolttoainesten käyttöä seurataan ajoneuvokohtaisesti.
  4. Liikenne: Kaupunki kehittää ja tiukentaa ympäristökriteerejä (sis. vaihtoehtoiset käyttövoimat, päästöluokat) kaikissa kuljetuspalveluiden, raskaiden kuljetuspalveluiden ja työkonepalveluiden kilpailutuksissa sekä näitä sisältävien urakoiden kilpailutuksissa. Hankinnan toteuduttua tilaaja seuraa ympäristökriteerien täyttymistä. Selvitetään ympäristöbonusjärjestelmän käyttöönottoa kuljetusten ja työkoneiden sekä näitä sisältävien urakoiden kilpailutuksissa
  5. (vs. HSL Dynasty tietopalvelu PK 21.1.2020 § 3, Energiakokeilut HSL ympäristöbonus, Dynasty tietopalvelu PK 24.11.2020 § 183).
    1. Raskaan ajoneuvokaluston kilpailutuksissa vaaditaan kuljetuspalvelujen palveluntuottajilta viimeisimpien EURO-päästöluokitusten mukaisia kuorma-autoja ja työkonepalveluissa viimeisimpien STAGE-päästöluokitusten mukaisia työkoneita. Tarjottujen ajoneuvojen eivät saa olla kilpailutuksessa määriteltyä käyttöönoton vuosirajaa vanhempia. Vuonna 2020 kilpailutetuissa työkonepalvelujen palvelusopimuksissa oli mahdollisuus saada lisäpisteitä päästöttömästä käyttövoimasta.
    2. Vuonna 2020 aloitettiin selvittämään, kuinka saadaan seurattua ajoneuvokohtaisesti alihankinnan kaluston käyttöä. Samassa yhteydessä selvitetään alihankintapalvelujen toteutuneet käyttövoimaratkaisut ja palveluntarjoajien

08.12.2021

Ärende/6

käyttämät polttoaineet. Tarkoituksena on jatkossa edellyttää alihankintapalveluntuottajilta uusiutuvan polttoaineen käyttöä. Samalla pohditaan, voidaanko alihankkijoita paljasta ympäristökriteerien alittamisesta jonkinlaisella bonus-sanktio -järjestelmällä (vs. HSL).

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Sami Aherva, yksikönjohtaja, puhelin: 310 78571
sami.aherva(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 18.05.2021 § 26

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Päätös

Pelastuslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Pelastuslaitos huolehtii siitä, että mittareihin ja niiden tavoitearvoihin kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota.

Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa

Pelastuslaitoksen merkittäviä hankintoja kasvihuonekaasupäästöjen ja kiertotalouden kannalta ovat ajoneuvohankinnat. Helsingin Pelastuslaitoksella on n. 160 ajoneuvoa. Hankintamäärä vaihtelee vuosittain siten, että määrät ovat 5-20 kpl.

Pelastuslaitos ottaa ympäristönäkökulman huomioon kaikissa hankinnoissa. Pelastuslaitos hankkii hybridi- tai täyssähköajoneuvoja, kun se on mahdollista vaarantamatta operatiivista palveluntuotantoa.

Pelastuslaitoksen ajoneuvoista kaikki luokitellaan erikoisajoneuvoiksi. Ajoneuvot ovat ”siviili”-pohjaisia ajoneuvoja, joihin on asennettu päällysrakenteita tai ne on sisustettu palo- ja pelastuskäyttöön. Pelastuslaitoksen toiminta-alueella on hyvin paljon maanalaisia tiloja ja infrastruktuurin huolto-tunneleita. Huoltotunneleihin on sallittu ajaa ainoastaan diesel- tai täyssähköautoilla.

Pelastuslaitoksen tekemät markkinatutkimukset osoittavat, että tämän hetken markkinatilanne diesel- tai täyssähköautomarkkinoilla ei vastaa pelastuslaitoksen kaikkia käyttötarpeita. Raskaiden pelastusajoneuvo-

08.12.2021

Ärende/6

jen, kuten nostolava- ja sammutusautojen, on varauduttava pitkäkestoiseen tilanteeseen ilman polttoaineen lisäystä. Keskusvaraston seuraava kalustokuorma-auton korvaushankinta on ladattava hybridiajoneuvo. Palotarkastajien käyttöön on vuonna 2020 hankittu kolme sähköautoa.

Ajoneuvojen lisäksi merkittäviä hankintoja ovat esimerkiksi monitori-defibrillaattorit, sammutusasut sekä tietojärjestelmät- ja laitteet. ICT – kaluston osalta noudatetaan kaupungin kierrätysohjeita. Kaikkia koneita, laitteita ja materiaaleja kierrätetään mahdollisuuksien mukaan.

Ruokapalveluissa pelastuslaitoksen palvelutuottaja Compass Group Suomi on sitoutunut vähentämään ruokahävikkiä, käyttämään enemmän vastuullisesti hankittuja tuotteita ja kasvipohjaisia tuotteita sekä vähentämään muovin käyttöä ja päästöjä.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Jani Pitkänen

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 12.05.2021 § 78

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Johtokunta antoi seuraavan lausunnon tarkastuslautakunnalle ympäristö- ja vastuullisuusnäkökulmien ottamisesta huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa:

Liikenneliikelaitos (HKL) toteaa, että se on osana Helsingin kaupunkia sitoutunut noudattamaan Helsingin kaupungin hankintojen vastuullisuuden liittyviä linjauksia, kuten ympäristöpolitiikan ja Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman tavoitteita. HKL on myös laatinut vuonna 2020 vastuullisuusperiaatteet ja tarkemmat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit tullaan asettamaan vuoden 2021 aikana laadittavassa ympäristöohjelmassa.

HKL on jo ottanut esimerkillisiä askeleita kohti vastuullisempia hankintoja. Ympäristökriteerien käyttöä on kehitetty aktiivisesti vuosina 2019-2020, jolloin ympäristökriteerit huomioivien hankintojen kappalemääräinen osuus kasvoi 31 prosentista 52 prosenttiin.

HKL on hyödyntänyt ympäristö- ja vastuullisuusmarkkinavuoropuheluja menestyksekkäästi viime vuosien isoimmissa hankkeissaan, esimerk-

08.12.2021

Ärende/6

kinä Kalasatamasta Pasilaan -hanke, jonka tavoitteissa ympäristö- ja vastuullisuusnäkökulmat ovat alusta asti olleet keskeisiä. Hankkeen kehittäminen mm. ympäristö- ja vastuullisuusasioiden näkökulmasta aloitettiin yhdessä tarjoajien kanssa jo allianssihankintavaiheessa. HKL osallistuu aktiivisesti myös Helsingin kaupungin, seudullisten toimijoiden ja KEINO-osaamiskeskuksen järjestämiin yhteisiin markkinavuoropuheluihin liittyen esimerkiksi ”Päästöttömät työmaat – kestävien hankintojen green deal” -sopimukseen ja puhtaiden ajoneuvojen direktiivin käyttöönottoon. Samoin esimerkiksi HKL:n siivous- ja jätehuoltopuotesopimustoimittajien kanssa käydään kuukausittain läpi ympäristöasioita laatukokouksissa.

HKL on osallistunut talven 2020-2021 aikana KEINO-osaamiskeskuksen järjestämään Keino-akatemiaan, jossa on kehitetty kestäviä ja innovatiivisia julkisia hankintoja. HKL:n uusi hankintastrategia valmistuu vuoden 2021 aikana ja siinä keskeisinä painopisteinä tulee olemaan vastuullisuus ja vaikuttavat hankinnat, hankintataidot sekä osaamisen kehittäminen. HKL:n hiilijalanjälkeä on selvitetty osana hankintastrategian ja Hiilineutraali HKL 2035 -ohjelman laatimista. Tulosten perusteella pystytään kohdentamaan toimenpiteitä ja markkinavuoropuheluita ympäristövaikutuksiltaan merkittävimpiin hankintoihin. Erityisesti Hiilineutraali HKL 2035 -ohjelman myötä vuoden 2021 aikana tullaan määrittelemään konkreettiset ja mitattavat tavoitteet, joilla varmistetaan ympäristö- ja vastuullisuusnäkökulmien huomioiminen hankinnoissa.

HKL tulee kehittämään edelleen ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien huomioimista ja markkinavuoropuhelujen hyödyntämistä hankinnoissa, ja ne tullaan ottamaan yleisemmin käyttöön HKL:n hankinnoissa.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Maija Sarpo, laatu- ja ympäristöpäällikkö, puhelin: 310 34865
maiya.sarpo(a)hel.fi
Miikka Pelkonen, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 27250
miikka.pelkonen(a)hel.fi

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta 11.05.2021 § 11

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Tarkastuslautakunta on pyytänyt taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunnalta lausuntoa vuoden 2020 arviointikertomuksen kohdasta:

08.12.2021

Ärende/6

Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa (sivut 78-81).

Tarkastuslautakunta toteaa vuoden 2020 arviointikertomuksessa, että arvioinnin pääkysymyksenä on, noudatetaanko Helsingin kaupungin hankinnoissa kaupunginvaltuuston asettamia ympäristöpoliittisia linjauksia: sisältävätkö kaupungin hankintaprosessit ympäristökriteerejä, onko hankinnoissa alettu edistää Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman tavoitteita ja tehdäänkö ympäristövaikutuksiltaan merkittäviä hankintoja kestävän kehityksen mukaisesti.

Edelleen tarkastuslautakunta toteaa että toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tulee käynnistää aktiivinen markkinavuoropuhelu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa.

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta toteaa lausuntonaan, että taloushallintopalveluliikelaitos noudattaa hankinnoissaan kaupungin ohjeistusta. Ympäristökriteereiden toteutuminen hankinnoissa varmistetaan käyttämällä kaupungin sopimustoimittajia.

Taloushallintopalveluliikelaitos on pyrkinyt toteuttamaan ympäristökriteereiden toteutumista ja kestävän kehityksen periaatteita palvelujen tuottamisessa ja hankinnoissa seuraavin toimenpitein:

- sähköisiä prosesseja on edistetty digitalisaation ja robotiikan keinoin – paperin manuaalinen käsittely ja arkistointi on pyritty minimoimaan
- tietokoneiden ja -näyttöjen poistaminen toteutetaan kierrättämällä kaupungin ohjeistuksen mukaisesti
- kiinteistöön liittyvät hankinnat, kuten lämmitys ja jätteiden kierrätys, toteutetaan ekologisten periaatteiden mukaisesti vuokranantajan toimesta
- työmatkapyöräilyä on pyritty edistämään
- etätöiden toteutuminen on pyritty kaikkien työntekijöiden osalta mahdollistamaan

Taloushallintopalveluliikelaitos kiinnittää jatkossa huomiota ympäristökriteereiden ja vastuullisuusnäkökohtien toteutumiseen hankintojen toteuttamisessa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ulla Kukkonen

Lisätiedot

Päivi I Turpeinen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 25220
paivi.i.turpeinen(a)hel.fi

08.12.2021

Ärende/6

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 07.05.2021 § 9

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Lausunto

Palvelukeskusliikelaitos esitti viitekohdan mukaisesti asiakohdassa mainittuna lausuntonaan seuraavaa:

Arviointikertomuksessa on kiinnitetty huomiota Palvelukeskus Helsingin sitovien toiminnan tavoitteiden kuvaamiseen ja mittaamiseen sekä niiden epäjohton mukaisuuteen ja tulkinnanvaraisuuteen sekä eroavuksiin talousarviossa ja tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Palvelukeskusliikelaitoksen tulee selkeyttää sitovien toiminnan tavoitteiden esittämistapaa siten, että se on yhdenmukainen tilinpäätöksessä sekä talousarvion eri kohdissa.

Palvelukeskusliikelaitos toteaa, että se tulee jatkossa kiinnittämään huomiota sitovien toiminnan tavoitteiden ja niiden mittaamisen kuvaamiseen ja esittämistapaan niin, että ne ovat mahdollisimman selkeitä sekä yhdenmukaisia sekä talousarviossa että tilinpäätöksessä. Palvelukeskusliikelaitos on esittänyt sekä talousarviossa että tilinpäätöksessä yhden sitovan toiminnan tavoitteen sekä muita toiminnan tavoitteita.

Palvelukeskusliikelaitos pitää arviointikertomuksessa esitettyjä havainnot oikeina ja hyvänä pohjana esittämistavan jatkokehittämisessä.

Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tulee käynnistää aktiivinen markkinavuoropuhelu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävissä hankinnoissa.

Palvelukeskusliikelaitos toteaa, että se toimii hankinnoissaan arviointikertomuksen taulukossa 13 toimialojen ja liikelaitosten Hiilineutraali Helsinki 2035 - toimenpideohjelmassa esitettyjen tavoitteiden ja vastuunjaon mukaisesti ja tulee käymään aktiivista markkinavuoropuhelua ympäristövaikutuksiltaan merkittävissä hankinnoissa.

Palvelukeskusliikelaitos toteaa lisäksi, että se pyrkii kehittämään jatkuvasti toimintaansa talouden, ympäristön ja ihmisten kannalta kestäväällä tavalla, Helsingin kaupungin tavoitteiden, arvojen ja eettisten periaatteiden mukaisesti.

08.12.2021

Ärende/6

Palvelukeskusliikelaitoksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää toimintansa ympäristöhaittoja mm. Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman mukaisesti. Liikelaitos huomioi esimerkiksi raaka-aineiden ympäristövaikutuksia tuote- ja ruokalistasuunnittelussa, kehittää keinoja ruokahävikin vähentämiseksi ja tuottamaan palveluja, jotka vähentävät autoilun tarvetta.

Palvelukeskusliikelaitoksen hankinnoissa pyritään myös huomioimaan vastuullisuuden eri osa-alueet. Liikelaitos sisällyttää hankinnan kohteesta riippuen mahdollisuuksien mukaan muun muassa ympäristövastuuseen, eettiseen tuotantoon sekä työllistävään vaikutukseen liittyviä vastuullisuuskriteerejä osaksi hankintaa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Raimo Niippa, hallintopäällikkö, puhelin: 310 27609
raimo.niippa(a)hel.fi

Työterveysliikelaitoksen johtokunta 05.05.2021 § 11

HEL 2020-006250 T 00 03 00

Päätös

Työterveysliikelaitoksen johtokunta päätti esittää tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon vuoden 2020 arviointikertomuksen kohdasta Ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteutuminen hankinnoissa (sivut 78 - 81). Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tulee käynnistää aktiivinen markkinavuoropuhelu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökohtien ottamiseksi huomioon ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa.

Työterveysliikelaitoksen kynnysarvon ylittävät hankinnat ovat olleet terveyspalveluostoja (koronatestit ja röntgenpalvelut), joihin ympäristökriteerejä ei ole ollut tarkoituksenmukaista ja mielekäästä soveltaa. Hankinnat toteutetaan yhteistyössä kaupunginkanslian hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikön kanssa kaupungin hankintastrategian mukaisesti. Jokaisessa hankinnassa kriteerit harkitaan tapauskohtaisesti.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Tiina Pohjonen

Lisätiedot

08.12.2021

Ärende/6

Katariina Niemelä, hallintopäällikkö, puhelin: +358931054082
katariina.niemela(a)hel.fi